

removed from the field without cultivation – with permanent vegetation on the soil surface, as provided by zero technology).

The main techniques and technologies of good agricultural practices include:

- conducting soil moisture tests to apply the right fertilizers and the required amount of water;
- checking the quality of irrigation or technical water and the presence of contaminants in it;
- use of raised beds with drip irrigation to control irrigation and disease control;
- use of compost and manure (to increase fertility in the future);
- use of plastic or organic mulch to repel weeds and protect fruits (allows both to retain moisture and reduce the use of herbicides and pesticides);

• use of earthworms to improve the texture and condition of the soil;

• spraying garden oils (blocks the flow of air to insects, mites and eggs; irritates and scares away insects; stops the transmission of viruses by aphids; suppresses some fungal diseases);

• use of insecticidal soap (salts of potassium and ammonium fatty acids), which blocks some types of pests;

• planting pest repellents.

In general, it is advisable to introduce state-of-the-art agricultural practices for each crop, including the use of high-quality seeds, testing and maintaining soil fertility, taking into account plant nutrient needs for healthy crops, proper water management and crop rotation with developed countries.

УДК 631.52:633.35

Логвиненко О.С., бакалавр 3-го року навчання

Шаповал І.В., асистент кафедри генетики, селекції і насінництва ім. проф. М.О. Зеленького

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: logvinenkolena2016@gmail.com

ЦІННІСТЬ СОРТІВ СОЧЕВИЦІ ТА СУЧАСНИЙ СТАН ЇЇ СЕЛЕКЦІЇ В УКРАЇНІ

Сочевиця – це вид бобових. За розміром зерна її поділяють на великонасінну (або тарілкову) і дрібнонасінну. Насіння сочевиці багате на білок і в поєднанні з зерновими культурами забезпечує необхідну кількість амінокислот для нормального функціонування організму. Більшість сучасних досліджень переконливо доводять, що введення сочевиці в їжу суттєво знижує ймовірність онкологічних захворювань, цукрового діабету 2 типу, інфаркту міокарда, ожиріння тощо. Насіння сочевиці містить велику кількість заліза, калію і кальцію, які беруть участь у регулюванні кровообігу. Насіння сочевиці містить пересічно (у %) білка 25-35, крохмалю 47-60, товщу 0,6-4,4, клітковини 2,4-4, золи 2,3-4,4; вітаміни В1 і В2. Зерно використовують на харчові та кормові цілі. Урожайність зерна становить на рівні 1,1-1,5 т/га.

В Україні поширені такі сорти сочевиці: ‘Дніпровська 3’, ‘Нова луна’ й ‘Петровська 4/105’. Поширена культура переважно в Лісостепу. Зерно використовують на харчові та кормові цілі.

До Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні на 2022 р. внесено 8 сортів сочевиці, а саме – ‘Лінза’, ‘ЄС Максимум’, ‘Антоніна’, ‘Даринка’, ‘Хризоліт’, ‘СНІМ 8’, ‘Блонді’, ‘Гаррі’, ‘Серпанок’. Найбільш поширеним сортом для вирощування сочевиці в Україні є – ‘Лінза’. Даний сорт створений на Красноградській дослідній станції ДУ Інститут сільського господарства степової зони, рекомен-

дований для вирощування в Степу України. Сорт середньостиглий, вегетаційний період 65–75 діб. Рослини куцистої компактної форми, прямостоячі, висотою 54–55 см. Насіння плоске, світло-зелене, однотонне, стійке до побуріння. Маса 1000 насінин 58–70 г. Смакові якості відмінні. Вміст білка в насінні 27%. Середня урожайність насіння 1,8 т/га.

До початку Великої Вітчизняної війни сочевиця була досить поширеною культурою в Україні. Її вирощували найбільше після гороху. А Україна була одним з найбільших виробників і споживачів сочевиці в світі. Зокрема, щорічно вирощувалося до 100 тис. т сочевиці, основна частина якої споживалася в межах країни. Власна селекція насіння сочевиці в Україні знаходиться на дуже низькому рівні, нею займаються лічені селекціонери, тож виробники вимушені покладатись лише на власний досвід. Розширення посівних площ під зернобобовими культурами дозволить вирішити важливі економічні і екологічні проблеми.

Отже, сочевиця є джерелом рослинного білка. Нині зареєстровано 8 сортів придатних для вирощування в Україні, а одним із найпоширеніших сортів є сочевиця ‘Лінза’. На даний момент селекція цієї культури в Україні практично не ведеться. Рекомендовано приділити більше уваги створенню нових сортів сочевиці, так як насіння цієї бобової культури є дуже корисним для людського організму.